

VISION

Časopis pre žiakov, učiteľov a priaznivcov

CZŠ sv. Michala Michalovce

2/2024

Sviet' nám stromček jagavý

Sviet' nám stromček jagavý,
už sme všetci zvedaví,
čí je ten darček a čo je v ňom,
cingi-lingi, cingi-lingi-bom.

Sviet' nám vločka veselá,
svet sa odel dobiela,
bláznivé vrabce škriepia sa s ním,
čimčarara-čimčarara-bim.

Sviet' nám stromček bielučký,
chytíme sa za rúčky,
nech naším spevom znie celý dom,
fidli-tidli, fidli-tidli-bom.

Vianoce a vianočné zvyky

Vianoce sú jedným z najobľúbenejších sviatkov. Pre niekoho ide o duchovnú záležitosť, pre niekoho viac o rodinný sviatok pokoja.

Kde je pôvod Vianoc? Je to oslava narodenia Ježiša Krista.

Takto sa však tento sviatok začal oslavovať až v 4. storočí, keď dátum 25. december ako oficiálny stanovil pápež Július I. Biblia totiž presný dátum neuvádza.

Sviatok pripadol na obdobie po zimnom slnovrate, keď sa dni zase začínajú predlžovať a končí obdobie temna a je už viac denného svetla. Prvá zaznamenaná oslava Vianoc pochádza z roku 336.

Časť sveta oslavuje Vianoce až 6. januára, kedy sa inde oslavuje sviatok Troch kráľov. Je to preto, že sa stále riadia juliánskym kalendárom, ktorý zaviedol Július Caesar. Štedrý deň podľa juliánskeho kalendára vychádza na 6. januára, čo je o 13 dní neskôr ako v gregoriánskom kalendári. Pravoslávne Vianoce, trvajúce od 6. do 9. januára, oslavujú aj veriaci na Slovensku, ktorí Nový rok privítajú až 14. januára.

Robenie betlehemov

spopularizoval v 10. storočí František z Assissi, zvyk sa rýchlo rozšíril do celej Európy. Dekorovanie listami, brečtanom, imelom a farby ako červená, zelená a zlatá predstavujú kresťanské symboly krvi (Ježiša), večného života a darov, ktoré mu podľa Biblie priniesli traja králi.

Zdobenie stromčeka pochádza z pohanského uctievania stromov. Podľa bibliografie zo 7. storočia sv. Bonifác povedal, že namiesto dubov by sa mala uctievať jedlička, keďže mieri špicom do neba a jej tvar pripomína svätú trojicu. Pojem „vianočný stromček“ sa však objavil až v 19. storočí.

Rôzne svetielka a sviečky sú dnes symbolom Ježiša, podľa kresťanov svetla sveta. Historicky však oheň vždy patril aj k oslavám rovnodennosti.

Vianočné piesne a koledy sú kombináciou kostolných spevov a ľudových piesní. Na popularite začali naberať až v 19. storočí, kedy si ľudia začali uvedomovať ich spoločenský význam. Najznámejšia vianočná pieseň je Tichá noc, ktorú v roku 1818 napísali J. Mohr a F. Gruber pre rakúsky kostol sv. Mikuláša v Oberndorfe.

Podme sa pozrieť na **vianočný stôl**. Jeho obsah sa mení od regiónu k regiónu. Na britských ostrovoch sú „mäsové koláče“ (namiesto mäsa je zmes kandizovaného ovocia) či vianočný puding (no nie je to puding, ide skôr o zmes hrozienok, škoric, klinčekov a niečoho, čo to drží pokope), na Sicílii majú 12 druhov rýb, na Malte zas čokoládovo-orieškový nápoj. V mnohých krajinách pečú niečo medzi sladkým chlebom a koláčom, vo Francúzsku buche De Noel, v Taliansku panettone. Každá krajina, ale snád' každá rodina má trochu iný vianočný jedálniček.

Ako je to s darčekmi? Naozaj tento zvyk pochádza z biblického príbehu, v ktorom mali traja králi priniesť dary do Betlehema? Podľa všetkého ide o tradíciu nadväzujúcu na starorímsky sviatok Saturnálie na počesť boha Saturna. Ten sa zo začiatku slávil len jeden deň, no neskôr sa slávil až dva týždne, začal týždeň pred slnovratom a skončil týždeň po. Jeden z dní, Sigillaria, bol vyhradený práve na rozdávanie darov.

Kto tieto darčeky nosí? Ako kde. Niekde Ježiško, niekde Dedo Mráz či Otec Vianoc. Inde zas Santa Claus či vianoční škriatkovia. Najzábavnejšie je asi Švédsko, tam je to vianočná koza, ktorá vozí Otca Vianoc.

Neexistuje jedna interpretácia Vianoc. Tento sviatok je mixom najrôznejších tradícií a konkrétne detaily sa nelíšia len od krajiny ku krajine, ale dokonca od domu k domu.

Redaktor, grafická a jazyková úprava: Mgr.
Katarína Kuncová

Vydané: december 2024

Registrované: Okresným úradom Michalovce

Registračné číslo: 35/2003